

MONUMENTUL.

Un an . . . 24 Cor.
Un an . . . 12 Cor.
Un an . . . 3 Cor.
Un an de Duminecă
Un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
pentru . . . 10 Cor.
Un an de zi pentru Ro-
mânia și strălucire pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Cerem satisfacție!

(*) Din Blaj primim știrea, că energicul deputat Dr. I. Maniu a făcut la judecătoria județului formală privitoare la sacrilegiul săvârșit de mâni criminale asupra monumentului de pe Câmpul Libertății și asupra Crucii lui Iancu, din Dealul viilor, cerând ca autoritățile să cerceteze și aflând pe vi-voați, să-i pedepsească aspru... După toate probabilitățile, afacerea se va discuta și în cadrul adunării comitetului, la Aiud. Blăjenii, credincioși amintirilor istorice în cari au crescut, vor folosi toate remediile pentru a-și lua satisfacție demnă.

În același timp un comunicat semioficios, publicat în ziarele maghiare de ieri, anunță că jandarmeria n'a aflat încă pe autorii crimei, cari după toate probabilitățile, sunt doi muncitori: ei ar fi fost văzuți în seara aceea prin apropierea monumentelor aruncate în aer.

Noi aproape am îndrăsnit să punem o aută contra unu, că jandarmeria nu va descoperi în veci pe autori... Ea poate să bănuască, poate să știe chiar pe autori... Proces n'are să se pornească însă!

Nu este adică om cu judecată, care să creadă, că cele două monumente scumpe întreg neamului românesc, au fost aruncate în aer de vre-un — român... Chiar dacă am admite că mamă română ar fi putut să nască un astfel de Herostrate, ș'atunci ne întrebăm: Care ar putea fi mobilul unei astfel de ineptă crimă? De unde vre-un muncitor român din jurul Blajului să aibă

dinamită? Și dacă s'au văzut în acea seară p'acolo doi muncitori, unde au dispărut? Cât e de însemnat e ca metropolă, p'atăta Blajul este comună mică, unde oamenii se cunosc între dânșii. Unde sunt, cum au dispărut cei doi »muncitori«?

Evident: afirmația aceasta n'are nici o bază ci în Blaj toată lumea bănuiește pe autor (cel puțin autor moral), îl arată chiar cu degetul. Acuză să ridice ori dovezi să adune numai jandarmeria ar putea să o facă, dar în Ungaria nu s'a născut încă jandarmul care să se frământa căutând pe autorul criminal. Asta desigur n'o așteaptă Andrássy dela subalternii săi. În internul inimei sale nici nu credem că e măhnit ori indignat vre-un »patriot« veritabil pentru că cineva a sfărmat *Peatra Libertății*, care noauă ne reamintește marea redeșteptare națională și cea mai sfântă zi a istoriei noastre, și *Crucea lui Iancu*, ridicată întru pomenirea celui mai sublim erou al neamului românesc. Din contra, se vor fi bucurând, crezând că în felul acesta va dispărea din sufletele noastre pietatea ce o nutrim față de figurile mărețe și față de eroii cari la 3/15 Maiu 1848 au înscris și nația română în șirul celorlalte neamuri din țară...

Dacă nu asta ar fi mentalitatea șovinistă, amândouă monumentele puteau să stea în pace acolo unde au fost ridicate... Pornirile bestiale pe urma căroro românii din Pânade au avut să sufere în vara anului trecut acea noapte de oroare, așa se vede, au trebuit să se manifeste și în anul acesta. Altfel frații de pe Târnave ar putea să uite că trăiesc subt regim kossuthist!...

Iată de ce din peatra ridicată pe locul unde la 1848 Simeon Bărnăuțiu a chemat la viață de popor o nenorocită turmă de iobagi n'a mai rămas decât un morman de pietre sfărmate și din Crucea lui Iancu d'asemeni, bucăți risipite în cele patru unghiuri...
Corespondentul nostru spune că blăjenii sunt cu adevărat consternați. Va să zică aici am ajuns: nici crucile nu ni mai sunt în siguranță?

Indignat e întreg neamul românesc, pentru că e nemaiauzit ce s'a întâmplat. Pe mormântul dela Tebea, unde își doarme somnul de veci marele Iancu, nu ne-au lăsat să ridicăm o cruce, ci ne-au confiscat banii și cel ce-i administrase răbdă 16 luni temniță grea; crucea dela Blaj sfărmată!...

Trăim noi oare în stat — european?

Și cui i-se întâmplă această batjocură crudă?

Românilor, cari trăiesc în Ardeal pe care la Mileniu și d'atunci încoaci ungurii l-au umplut cu monumente comemorative... Dela Tâmpa și până aci, la Arad, cât e de lungă Valea Murășului, a Oltului, Târnavelor și Striului, sunt numeroase monumente ungurești, în mijlocul câmpiilor românești, dar nu s'a întâmplat ca unul dintr'ânsele să fie măcar zdrelit!... Noi două am avut și ni-le aruncară și p'acele în aer.

Dacă Andrássy nu va căuta să dea satisfacție neamului românesc insultat în chip sălbatic, va da probă că degeaba-i istorician, căci n'are sentiment și pricepere pentru psihologia popoarelor. Nu se gândește oare

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Contele L. N. Tolstoi.

De C. Șăreăleanu (C. Stere).

(Urmare).

Astfel, pe neașteptate, iubirea lui Tolstoi s'a transformat într-o manifestație politică; și Rusia de ieri și Rusia de mâine a ținut să dea una din luptele lor pătimate în jurul numelui pustniului dela Iasnaiia Poliana.

Pentru ce?

Îl pot revindeca revoluționarii ca pe unul dintre ai lor? Îl pot privi »elementele de ordine« ca pe un dușman?

Doar Tolstoi predică numai Evanghelia »adevărată« și creștinismul »curat« al bisericii primitive!

Ce e drept, autoritățile clericale și civile pot îndreptățite să privească cu neîncredere predică evanghelică »adevărată« și a creștinismului primitiv.

Intoria cunoaște multe cazuri, când se ridică desigur revoluționarii politici și sociale în numele Evanghelicului și al creștinismului.

În veacul XVI, de pildă, Toma Muntzer în numele Evanghelicului adevărat și a creștinismului primitiv a ridicat pe țărani din Turingia și Franconia, pentru a întemeia o republică democratică și a împărți moșiile nobililor.

Și revoluția franceză din veacul XVIII cunoaște pe abatele Claude Fauchet, care, tot în numele Evanghelicului și al »primului sans-culotte«, conducea poporul răzvrătit în asaltul Bastiliei și

binecuvânta excesele terorii împotriva »aristocraților«...

Există vre-o analogie între ei și contele Leon Tolstoi?

Dar de numele lui pentru toată lumea e legată propaganda »neîmpotrivirii«, și pe nime Tolstoi n'a atacat cu mai multă violență ca pe revoluționari!

În total mișcării revoluționare, condusă de intelectuali și de lucrătorii de fabrică, el lansează chiar un apel »Cătră revoluționari«, în care acuză pe aceștia că provoacă un război civil — »pentru că un număr mic de indivizi, o infimă parte a poporului a hotărât că, pentru a organiza mai bine ordinea publică, e nevoie să continue ședințele Dumei, sau ca ea să fie înlocuită de o altă Dumă, aleasă prin sufrajul universal, secret« etc.

»Afirmați că lucrați astfel pentru binele poporului...«

»Dar poporul nu are nici o nevoie de voi; el totdeauna v'a judecat, și vă judecă, încă, ca și pe ceilalți paraziti, cari, într'un fel sau altul, îl lipsesc de rodul muncii sale și îi sunt o sarcină grea.

»Priviți acest popor de țărani de o sută milioane, care, la drept vorbind, singur reprezintă corpul Rusiei; dați-vă seamă că voi toți: profesori, muncitori de fabrică, ingineri, medici, zăbriști, studenți, proprietari, veterinari, comercianți, advocați, funcționari și lucrători ai câtor ferate, voi toți cari sunteți atât de preocupați de binele poporului, voi nu sunteți decât paraziti și făcători ai acestui corp, că voi sugeți sângele său, putreziți deasupra lui și îi transmiteți otrăvurile voastră...«

Vorbește astfel un Stolypin?...

E adevărat, Tolstoi atacă și autocrația, însă, pentru el, toate formele de guvernământ sunt deopotrivă imorale; ba în monarhie el vede încă mai puțină imoralitate, fiindcă în ea nu este iremediabil imoral decât unul singur, monarhul, pe când în democrație, cu cât se lărgeste cercul de guvernanți, cu atât se întinde felul și imoralitatea, fiindcă orice guvernare, prin firea ei, este imorală, pe când pentru cei guvernați formele politice sunt indiferente pentru salvarea sufletului, și în același timp nu numai orice împotrivire violentă e incompatibilă cu morala, dar orice luptă politică activă, și chiar orice activitate publică, este un păcat.

Într-o epocă revoluționară poate fi ceva mai comod pentru guvernanți decât o asemenea atitudine?

Cu atât mai mult că Leon Tolstoi n'are stofă de om popular; nu numai că întotdeauna a avut foarte puțini discipoli, care să-i urmeze în toate peripețiile apostolatului său patetic, dar, prin firea lui, el este foarte puțin »magnetic«, cum spun americani, și chiar puțin simpatie în relațiile personale, locat eventualitatea unui prozelitism mai larg este exclusă și pentru viitor.

Omul acesta aproape în fiecare an descoperă un alt adevăr absolut, și se căiește în fața norodului de rătăcirile de ieri. Când spune că »nu poate trăi«, cătă vreme în carierele populare din Moscova e adanată atâtă mizerie, și predică o eradicată filantropie; când »i-se tămăduiește« că filantropia e neputincioasă de a vindeca mizeriile orașelor și că ei a găsit soluționea »pentru sine«, prin »șezarea pe pământ«, făcând clubul sau ținand lemne și cosind iarbă împreună cu argații săi; când publică reviste pedagogice, deschide

ministrul de interne, că toți românii sunt în stare să jure, că numai vre-un șovinist fanatic a putut fi capabil de crima dela Blaj?... Nu știe Andrassy despre legea fatală a reacțiunii? Nu se gândește oare că toate monumentele ungurești din Ardeal sunt păzite nu de jandarmi, ci de respectul ce-l are până și cel din urmă român pentru ceea ce este venerat de popoare? Românul nu trece pe lângă o cruce, fără să-și ridice pălăria și cu toate frământările naționale și prigonirile, cari întărită, n'am avut de înregistrat nici o nesocotință ce vr'un român ar fi săvârșit împotriva pajurelor ungurești.

Lăsăm însă pe Andrassy să răspundă, dacă mișelia nemaipomenită dela Blaj este de natură a-i întări pe români în respectul pentru monumentele ungurești? Și să răspundă câtă jandarmerie ar trebui să păzească în Ardeal aceste monumente, când ele ar fi amenințate de patimele deslănțuite pe urma crimei dela Blaj. Să nu uite mai ales un lucru Andrassy: nimic nu ține minte mai mult și nu iartă mai greu românul decât *batjocorirea crucei*. Iar la Blaj Crucea Iancului a fost zdrobită cu dinamită, cum zdrobești stânca pentru pietrirea drumurilor.

Iată de ce Andrassy ar face un lucru cinstit și cu minte dacă ar asculta pe Dr. I. Maniu și l'ar consulta asupra *satisfacerii ce negreșit trebuie dat neamului românesc insultat în chip temerar*. Deputatul Dr. Maniu a făcut arătare la judecătoria din Blaj pentrucă astfel să afle în chip oficios și guvernul țării și lumea întreagă să afle... Și a făcut arătarea nu în numele blăjenilor numai, paznici ai Câmpului Libertății, ci în numele tuturor românilor, căci părinții și strămoșii noștri ai tuturor s'au adunat la 1848 pe câmpul scaldat de Târnavă ș'au jurat:

„Murim mai bine'n luptă cu gloria străbună...“

școli, în cari el însuși predă copiilor de țărani aritmetica și gramatica; când tăgăduiește folosul școlilor și tuturor științelor; când se indignează împotriva femeilor, cari nu fac destui copii; când blasfemă orice legătură trupească și predică abținerea absolută... În fiecare moment cu pasiune și cu smerenie își mărturisește rătăcirile și păcatele de ieri, dar în fiecare moment vorbește ca un om cărnii i-s'a deșvălit în sfârșit adevărul întreg și desăvârșit, și-și bate joc de „toți învățații și filozofii“, cari, în „prostia și ignoranța lor“, nu sunt în stare să pătrundă acest adevăr, — pe care mâine tot el va defaima ca o supremă rătăcire și crasă imoralitate; și totuși „toți filozofii și învățații“ rămân sub stigmatul disprețului său, și ei nu poate trata de egali ai săi, decât doar pe Confucius, Buda și Crist...
Și cu toată predica lui înflăcărată, apostolatul nouii religii, sau al noilor religii consecutive, se acomodează cîndat cu exigențele și condițiile de viață ale unui mare boier: până la vârsta de 33 ani Tolstoi rămâne proprietar de robi, cari se emancipează de guvern odată și în condiții tot atât de prielnice ca și la ceilalți boieri; soluțiunea groazniciei probleme sociale și morale, Tolstoi reușește să o găsească fără să renunțe la latifundiile sale, și când „se așază pe pământ“, se așază cu multă prudență, rămâne în castelul său strămoșesc, dar poartă, adevăr, în saoman și opinci, și practică sportul foarte igienic al muncii

La comitat. Pe ziua de 30 Noemvrie este convocată în adunarea extraordinară congregația comitatului Arad.

Contra triplei alianțe. *„La Voce del Popolo“ din Fiume ne aduce un lung raport despre conferența ce a ținut la Veneția jurnalistul Vico Mantegazza, vorbind împotriva triplei alianțe. Confratele din Fiume scrie că numitul jurnalist în chestie de politică externă este un om foarte competent.*

Mantegazza a zis că intrarea Italiei în tripla alianță a fost o eroare, deoarece d'atunci Italia nu face decât politica de abandonare. Ar fi și mai mare greșala, chiar nenorocire, să rămână d'aci încolo în aceeași tovărășie, deoarece Germania este egoistă, nu urmărește decât interesele sale, cât despre Austria, zice că e perfidă. Se și ocupă pe larg, dovedind cu fapte această aserțiune.

Ce să facă românii. Săbă acest titlu „Conservatorul“ din București scrie:

„Subt titlul „Ce să facă românii“, „Voința Națională“ de aseară a publicat un inimos articol, care a fost trimis spre publicare ziarului „Tribuna“ din Arad, de către „un bun amic“ al acestui valoros confrate și „distins naționalist din București“.

„Cu aceste calificative, dezemnează organul guvernamental pe autorul articolului, care îndeamnă pe românii de peste munți să refuze atât contingentul militar cât și plata impozitelor, căci tot așa au făcut și ungurii, după propaganda kosut-hiștilor, spune dănsul.

„Articolul acesta produce o vie mișcare în toate cercurile politice și reproducându-l, „Voința Națională“ promite să revină asupra propunerii ce se face.

„Așteptând să cetim părerea ziarului oficios, trebuie să arătăm că articolul este semnat cu inițialele I. G. B., cari sunt atât de transparente, încât toată lumea a recunoscut sub ele, pe vechiul și încercatul liberal dl. I. G. Bibiceacu, unul dintre directorii Băncii Naționale.

„Inimă veșnic tânără, vechiul ziarist a găsit totdeauna în fundul ei, accente calde și înălțătoare, pentru cauza fraților noștri de peste munți.

fizice. Evanghelia îi îndeamnă să ajute pe aproapele său, dar el descopere că „banul este ochiul dracului“ și, deci, veniturile latifundiilor sale nu sunt primejduite, și colaborarea sa la reviste se plătește câte o sută de ruble pagina, și din edițiile nouă ale operelor sale, care aruncă ca o repejune vertiginosă una după alta, nu se poate cumpăra un volum separat (incât un biet intelectual, pentru a avea câteva coale, ce nu se află în edițiile anterioare, e silit să plătească prețul ediției întregi și foarte scump...); părinte al unei familii numeroase, la vârsta de aproape 70 ani poate avea încă odată bucuria de tată, dar când Benjaminul său e încă la sânul doicii, el află cu oroare că s'a înșelat în privința sfârșitului căsătoriei și a datoriei „de a avea cât mai mulți copii“, și predică abținerea, — când ea pentru dănsul nu mai este o virtute...
Cesace nu-l împiedică, la vestirea fiecărui adevăr nou, să-și descălească fără cruțare acele porniri egoiste, cari l-au împiedicat să vadă acest adevăr până acum și, în amărăciunea căinții, să găsească noi puteri pentru a lovi în religiozitatea falsă, în morala falsă, în știința falsă, în arta falsă a... „tuturor filozofilor și învățaților...“
În nevoia urgentă de a lovi imediat, fără întârziere, în rătăcirile sale „de până acum“, și cari armeană a fi rătăcirile altora, nu ține seamă de dăruirile sau nădejile consecutaților săi: în toată reacțiunii sub Alexandru III, Tolstoi atacă

care face să înce- **durere de cap, de dinți**, provenite din răceală, ca d. e. teze imediat orice se folosește cu rezultat bun. In contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Principele Ferdinand la Viena

Prânzul de gală dela Hofburg. — Toastul împăratului Francisc Iosif. — Răspunsul prințului Ferdinand.

Viena, 20 Noemvrie. La ora 6 seara s'a dat un prânz de gală la Hofburg în onoarea prințului moștenitor al României.

Cu această ocaziune împăratul Francisc Iosif ținut următorul toast:

„Alteță Regală, permiteți-mi să exprim Alteței Voastre Regale toată plăcerea ce-mi cauzează vizita ce binevoioște a-mi face în acest moment. Alteța Voastră Regală a venit aci ca reprezentant al augustului meu prieten, Majestatea Sa Regală României și spre a-mi remite un amabil și grațios mesaj din partea sa. Mulțumind foarte sincer Alteței Voastre Regale pentru felicitările ce a avut bunătatea să-mi exprime în propriul său nume cu ocaziunea jubileului meu de 60 ani de domnie, vă rog, Alteță Regală, să binevoiți a fi pe lângă Majestatea Sa Regele în prețal profunde mele gratitudini pentru noua dovadă de prietenie ce mi a dat încredințându-mi misiunea de a-mi aduce urările sale.

Mă rog ca Alteța Voastră Regală să transmită regelui expresiunea sentimentelor mele afectuoase și să-i spună cât de mult regret că starea sănătății sale nu-i permite să vină să mă vadă.

Convins că sunt de acord cu Majestatea Sa Regele considerând petrecerea d'voastră în mijlocul nostru ca o mărturie prețioasă pentru menținerea și dezvoltarea excelentelor raporturi de fericit stabilitate între România și Austro-Ungaria, formez urări călduroase pentru prosperitatea țării vecine și amice care, grație înțelepciunii severanului ei, ocupă de mult un loc de frunte printre statele Europei.

Urându-vă foarte cordial bunăvenire, bună sănătate MM. LL. Regale și Regina României, și sănătatea Alteței Voastre Regale și a Principei moștenitoare“.

Răspunsul principelui Ferdinand

Principele Ferdinand al României a răspuns:

„Sunt fericit și mândru a fi primit din partea M. S. Regelui Carol, unchiul meu iubit, misiunea de a prezintă Majestății Voastre imperiale și Regale expresiunea sentimentelor credincioase de cari inima sa este plină pentru Majestatea Voastră, precum și urări călduroase cu ocaziunea aniversării de 60 de ani de glorioasă domnie.

Unchiul meu regretă foarte mult că starea sănătății sale îi privează de fericirea de a transmite în persoană sincerile sale felicitări Majestății

cu violență imorala „împotriva rău, și cu tribune, cel puțin tot atata cât și furcile, la la bușirea, timp de zece ani, a tuturor aspirațiilor progresiste și la descurajarea ce cuprinsese atunci societatea întreagă; în momentul când ministrul Deleanov închidea școlile, îngrăușea accesul în licee și universități, desființa aproape toată instrucția pentru fete, — iată că și Tolstoi denunță „știința falsă“ și tăgăduiește că femeile ar avea nevoie de altă învățătură decât Evanghelia; când Rusia întreagă tremura pentru viața primei Dame, dela care nădăjduia cel puțin începutul unor vremuri mai bune, puțința unei dezvoltări normale, iar guvernul căuta un pretext pentru a înăduși în fașa aceste speranțe, Tolstoi pecetia „Duma“ ca „ridicată, odioasă și desgustătoare...“
Și totuși..., progresiștii și revoluționarii îl văd pe Tolstoi, iar sinodul îl afarisește, guvernul ia măsuri represive împotriva organizațiilor serbărilor iubitoare.

E un coșmar?
Nu, și revoluționarii și guvernul au temerile lor.

Tolstoi e un moralist pur, pentru care formele exterioare de viață sunt indiferente, și un realista rectiliniar, care nu vrea să știe de recurența ce opun realizării unei idei inconștientului supravețuirile istorice, intrapate în instituții tradiționale.
(Va urma.)

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIATĂ

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston

farmacist,

Hatvan, Főtér nr. 124

Se expediază zilnic în toate părțile

periale și regale. Grațioasele cuvinte cu cari Majestatea Voastră asigură pe rege de sentimentele sale afectuoase de prietenie pentru dânsul și pentru România, îl vor mișca adânc și vor găsi în răsunet recunoscător în România.

Să-mi permită Majestatea imperială și regală să-i mulțumesc în numele unchiului meu din inima pentru această nouă și prețioasă dovadă și să primească încredințarea că formăm în cel mai cald și sincer sentiment pentru fericirea sa și pentru sănătatea sa care ne este particular de dragă.

Să bine-voiască Majestatea Voastră imperială și regală a primi și expresiunea celei mai probe recunoștințe ce-i port pentru înalta și rara distincțiune ce mi-a acordat; gradul cu care m'a onorat, mă leagă cu noi legături de viteza armată imperială și regală și va fi pentru mine mintirea cea mai prețioasă a misiunii ce am putut îndeplini în circumstanțe excepționale pe lângă Majestatea Voastră. Fie ca providența să vă conserve încă mulți ani dragostei credincioșilor sale popoare și să-i dărniască, precum și acest imperiu și regale, cele mai bogate binecuvântări cerești.

Însoțit de aceste sentimente rog pe Majestatea Voastră să-mi permită a ridica acest pahar la sănătatea sa, Trăiască Majestatea Sa imperială și regală apostolică!

La prânzul de gală au asistat arhiducii Francisc Ferdinand, Carol Ștefan, vice-președintele Camerei române, dl Porumbaru și delegații români pentru negocierea tratatului de comerț, ministrul României dl Mișu cu personalul legațiunii, ofițerii români Cica, Leon, Candiano, Comănescu, ministrul de externe baronul Aehrenthal, ceilalți miniștri comuni ai monarhiei, președintele conștiinței dl Bienert, ministrul ungar Zichy, înalți demnitari ai curții și militari, etc., etc.

După masă, principele Ferdinand a luat rămas bun de la împărat și membrii familiei imperiale.

A. S. R. Principele Ferdinand a primit pe baronul Aehrenthal într-o audiență de o oră.

La ora 8.35 sears, principele a plecat la München. La gară se aflau ministrul României, dl Mișu cu personalul legațiunii, delegații români pentru negocierea tratatului de comerț, însărcinatul de afaceri bavarez dl Tucher.

O telegramă din Viena anunță că împăratul Francisc Iosif a numit pe M. Sa regele Carol general de infanterie, felicitând telegrafic pe Majestatea Sa, care a răspuns mulțumind foarte cordial.

Împăratul Austro-Ungariei a numit pe A. Sa principele Ferdinand, șeful regimentului nr. 96.

Reforme în România.

Privitor la reformele însemnate ce se vor realiza anul acesta în România, »Viitorul» scrie următoarele:

Unificarea colegiilor electorale.

Una din aspirațiunile politice, cele mai conștiente ale partidului liberal este pe punctul de a primi un început de execuțiune.

Guvernul a hotărât să prezinte în viitoarea sesiune parlamentară un proiect de lege înstituirea colegiilor unice pentru alegerile județene.

Astfel se realizează prima îndrumare spre votul obștesc — idealul de mult timp înscris în programul partidului național liberal.

Această reformă deși constituie un pas timid față de această cale, va contribui totuși a determina o viață politică mai intensă. Ea se justifică prin gradul de maturitate politică de care poporul român a dat dovadă prin exercițiul pașnic al prerogativelor electorale timp de 40 de ani.

Când momentul va veni pentru întreaga aplicare a principului votului obștesc, fără îndoială că această reformă va ajuta la inițierea în afacerile publice a celui mai mare număr de cetățeni cari astăzi rămân nepăsători față de viața statului.

Meetingul dela Caracal.

Pe hârtie treicoloră, primim din Caracal inimosul apel al comitetului național, care a organizat Sâmbăta impozantului meeting de protestare contra Austro-Ungariei. Rar ni-s'a dat prilej să cetim accente mai vibrante și cuvinte mai mângâietoare la adresa noastră. În același timp apelul condamnă în termeni energici atitudinea Austro-Ungariei față de România.

Pentru motive binecuvântate, nu putem să reproducem acest apel, ceea ce regretăm de altfel. O epistolă din Caracal ne face apoi cunoscut zelul și abnegațiunea ce a dezvoltat avocatul Alexandru Nicolau pentru aranjarea cât mai splendidă a acestui meeting. Trimitem amicului nostru felicitările și mulțumirile noastre călduroase.

Iată lista oratorilor, cari au fost designați să vorbească la această întrunire ținută în teatrul național:

1) Ion Florian, avocat; 2) Leon Grigorescu, profesor; 3) Camil Demetrian, deputat; 4) Iancu Stănculescu, avocat; 5) Teodor Oroveanu; 6) Dr. Vaias; 7) Alex. Ciura; 8) Tache Vlădescu, mare comerciant, fost deputat; 9) Teodor Băloiu; 10) Marinianu Junior; 11) Ion Stătescu; 12) Alexandru Nicolau.

Naționalizarea industriei și comerțului.

Discursul dlui Alexandru Djuvara,

ministrul comerțului și industriei, rostit la Galați în ziua de 19 Octombrie v. 1908.

(Urmare și fine).

Prin noua lege a industriei, dlui, s'au prevăzut mijloacele pentru atingerea acestui scop. Pe de o parte statul va veni în ajutorul tuturor acestor școli tehnice și profesionale pe cari industriașii le vor înființa pentru a forma buni meseriași și contra maeștrii abili în meseria lor, aceștia fiind cei mai temeinici conducători ai marelui armat muncitoresc. În același timp, însă, socotesc că este de datoriu industriașilor ca, în rândul lor să contribuie în măsura importanței așezămintelor lor industriale, ca prin formare de burse și prin trimiterea în străinătate a tinerilor români destoinici, să-și asigure un personal tehnic român superior. Cu acest chip, fabriciile vor putea să-și îndeplinească rolul lor din punctul de vedere național, asociind elementele românești la munca întreprinsă de ele.

Legea care va acorda la început, în mod distinct, tuturor fabricilor, protecțiunea ei, pentru un scurt termen, nu va reînvi această protecțiune decât numai acelor fabrici, cari vor face dovada că au știut să-și asocieze o muncă românească în toate treptele și categoriile personalului întreprins.

Tot din punctul de vedere al principiului nostru național se cuvine să arătăm industriei îndatoririle ei față de lumea muncitoare.

Statul nu se poate desinteresa de soarta unei clase sociale atât de numeroasă ca aceea a lucrătorilor. (Aplauze).

Buna stare igienică, bunul trai, ușurarea nevoilor ei în timp de boală; ajutorarea celor infirmi, precum și familiilor lor, sunt atâtea preocupări cari ar trebui să fie totdeauna vii în mințile și inimile noastre. (Aplauze).

Trebule să recunoșc că, și în afară de o lege specială și de obligațiuni precise în această privință, mulți dintre industriași au fost preocupați de aceste chestiuni și și-au îndeplinit în mare parte îndatorirea lor în această privință. Asemenea probleme, însă nu pot fi lăsate bunei voine a fiecăruia și soluțiunea lor constituie o obligațiune a puterilor statului. Prescriind regulile și obligațiunile în această privință, statul nu numai că vine în ajutorul lumii muncitoare, dar îndeplinește într'adevăr, un rol social, deopotrivă ocrotitor și pentru lucrători și pentru patronii lor, căci nu poate să existe o industrie puternică

acolo unde nu este o muncitorime puternică. (Aplauze).

Este dar o îndatorire a lumii industriale, din punctul de vedere național, ca să aibă grijă de buna stare a lucrătorilor și să întărească cât mai mult această pătură a națiunii noastre. (Aplauze).

Caze de ajutor, instituții cu sacrificii egale din partea lucrătorilor și din partea patronilor, vor trebui să ajute pe muncitori în caz de boală, printr'un serviciu medical grabnic și serios, prin procurarea de medicamente și de hrană și, la nevoie, prin plata institutelor sanitare unde să poată fi îngrijii acei cari n'au putință să fie îngrijii acasă. (Aplauze).

Repararea accidentelor pricinuite de muncă, sau ivite cu ocaziunea muncii, este, după a mea părere o îndatorire fundamentală și o sarcină care trebuie să incumbe exclusiv patronilor. (Aplauze).

Aceștia trebuie să fie îndatorați a și asigura lucrătorii împotriva accidentelor, tot astfel cum își iau asigurări ca să-și pună la adăpost capitalurile sau instalațiunile lor împotriva incendiului sau altor împrejurări cari i-ar putea lovi. (Aplauze).

Modul de plată al salariilor trebuie, de asemenea, să fie bine chibzuit, astfel încât lucrătorii să primească, în schimbul muncii lor, salariul exact cu care s'au învold. (Aplauze).

Din acest punct de vedere funcționarea pe lângă fabrici a cantinelor de aprovizionare, trebuie să fie supravegheată spre a se înlătura abuzurile posibile. (Aplauze).

Realizarea acestor măsuri este cât se poate de grabnică. Trebuie, într'adevăr, ca între lucrători și acei cari îi întrebuințează, să se stabilească raporturi de armonie. Numai atunci când lucrătorii vor căpăta deplină încredere în patroni și vor ști că îndeplinirea contractului lor de muncă este leață, numai atunci vor fi puși la adăpost de înrăurirea acelor cari încearcă să speculeze suferințele muncii atrăgând-o pe căi piezișe și primejtoase pentru ordinea socială. (Aplauze).

Suntem datorii, domnilor, ca prin sfaturile noastre, prin instrucțiunea generală și tehnică ce o vom da, prin raporturile cinstite dintre patroni și lucrători, să punem lumea muncitoare la adăpost de sfaturile nesocotite ale acelor cari, nu vorbesc de suferințele lumii muncitoare decât pentru ca să le facă mai mari. (Aplauze).

Lucrătorii trebuie să ferăși de asemenea ademeniri, sub înrăurirea cărora ei seamănă cu cei cari cred că ar putea adormi durerile sub puterea alcoolului care nu-i face decât să uite o clipă aceste dureri, lăsându-i, la deșteptare, sub amărăciunea și desgustul desăvârșit de traiu. (Aplauze).

Societatea nu trebuie să fie o scară pe ale cărei trepte de sus în jos să cadă loviri și dispreț, iar de jos în sus să se ridice individul și ura. Elementele sociale trebuie să formeze un lanț continuu de energii, sprijinindu-se unele pe altele și împreună înhamate întru atingerea aceluiași scop: »binele obștesc». (Aplauze).

Să se ferească muncitorimea de acei cari vin și îi ia de mână și, speculând suferințele și setea lor de traiu, le arată în depărtare perspective, ce par sigure, ale unei soarte mai bune. Urmându-i, ei vor face ca acela cari se lasă ademenit de mirajul pământurilor sterpe. Ochiul lor văd în depărtare minunile unei păduri pline de înflorire și ale unei ape răcoritoare și, îndreptându-se către ele, vedea a fugi tot mai departe și ei din ce în ce se adâncesc mai mult către pustiu cu nisipuri arzătoare, unde nu este nici o înflorire nici o apă răcoritoare de înălțit. (Aplauze).

Nicăiri nu puteam să arăt mai bine aceste adânci convingeri decât în mijlocul d'voastră și în orașul Galați. Într'adevăr îngrijirea și descurajarea, pe care am cunoscut-o în ochii unora dintre d-v., sunt sigur că este fără temelie. Este drept, că orașul Galați a slăbit oarecum în activitatea lui comercială de odinioară, mai cu seamă în ce privește negoțul de cereale. Fenomenele de prefaceri economice, însă, adeseori nu pot fi împiedecate cu nimic. Am văzut cu plăcere că, vorbindu-se de importanța pe care portul Brăila și portul Constanța au luat-o din punctul de vedere comercial, pe buzele nimănui în Galați nu s'au văzut cuvinte de amărăciune. Nu putem decât să ne bucurăm cu toții, atunci când alte centre din țara noastră iau un avânt economic, în anumite direcțiuni, căci prefacerile economice nu însemnează nimic atunci când în locul unei energii dispărute vine și se așază o nouă energie; atunci când în locul unei înfloriri care dispăre o altă înflorire vine și se arată. Galații, cari au pierdut,

În parte, situația lor comercială de odinioară, se prezintă astăzi ochilor noștri sub o altă podoabă: »industria«, podoabă care îi vestește pentru viitor zile de splendoare și mărire și mai sigură. Într-adevăr, dlor, dacă prefacerile în marile ateliere ale naturii sunt, oricare ar fi sforțările omului, oarecum mai limitate, prin felul producției însăși; Într-adevăr, dacă recoltele agriculturii se sporesc mai încet și nu pot trece peste un hotar mai lesne de văzut, transformările din lumea industrială sunt aproape fără limită; ele permit la întrebunțarea capitalului și muncii omului o activitate aproape fără hotar.

Așezat aici, pe malurile Dunării, în cea mai prielnică situație pentru stabilirea unui așezământ industrial important, sunt sigur, dlor, că Galații își vor recăpăta toată situația lor de odinioară.

Portul dvoastră a fost, într-adevăr, farul cel mai vechiu și mai luminos al comerțului nostru. Pe aici se scurgeau către orient toate produsele țărilor occidentale; pe aici mergeau în lumea apuseană produsele țărilor din orient. (Aplauze).

Dunărea, care a fost pentru Galați, și pentru țara noastră marea arteră a lumii noastre economice și drumul pe care civilizațiunea s'a îndreptat către noi, va da și în viitor puterea și splendoarea acestei cetăți. (Aplauze).

Eu, dlor, mi-am petrecut copilăria pe malurile Dunării și nu mă pot apropia de aceste maluri fără să fiu cuprins de o adâncă emoțiune.

De pe malurile Dunării, copiii, priveam în zare de lumină vârfurile de cârmă cari se ridicau din ape și cari vorbeau minții mele de atunci de toate minunile țărilor îndepărtate, de civilizațiunea occidentală pe care n'o cunoaștem. De atunci am fost și am văzut de aproape minunile civilizațiunii apusului și m'am reîntors cu o dragoste tot mai caldă pentru pământul acestei țări. (Aplauze).

Când viu, dlor acum pe malurile Dunării, cu alte griji cari apasă umerii mei și cu melancolia firească a vârstei, se redesteptă în mine toată poezia auzilor mei din tîni. Dunărea are pentru mine același farmec; dar vorbește minții și inimii mele o limbă ce n'o puteam înțelege atunci. Apele Dunării îmi șoptesc acum toată taina istoriei neamului nostru (Aplauze); apele Dunării nu sunt pentru mine numai o amintire a copilăriei mele; ci ele îmi apar acum ca topite din sângele și din viața acestui popor. (Aplauze).

De veacuri apele Dunării mângăie malurile acestei țări; ele au însemnat pe harta lumii locul pe care trăim și însăși icoana patriei noastre. (Aplauze).

Pentru Galați, care este una din podoabele Dunării; pentru viitorul și înflorirea acestui oraș, ridic dar acest pahar. (Aplauze prelungite).

Peatra de pe Câmpul Libertății.

— Corespondență particulară. —

Peatra de pe Câmpul libertății și crucea de pe dealul viilor, zisă și crucea lui Iancu din Blaj, au fost aruncate în aer cu dinamită în noaptea de 16 spre 17 Noemvrie n. de indivizi necunoscuți. Peatra, care însemnă locul de unde răsunase în vremile de foc ale anului 1848 cuvântul marelui cuvântător al neamului nostru Simeon Bănuțiu, nu va mai însemnă de aci înainte acest loc sfânt de pomenire. Această peatră nu va mai aduce aminte șiragului de generații viitoare amintirile ce s'au legat de ea și cari trăiau cu ea. Blăjenii adunați în locul unde fusese peatra adunau pe întrecute bucățile sfărâmate și cu lacrimi în ochi se uitau la ele și apoi le strângeau cu dragoste în mâni sau le furișau încet în buzunare, ca să le păstreze cu sfințenie ca pe niște moaște curate. Oameni fără suflet, licăriri de demoni, intruchipări de spirite diabolice necurate au săvârșit această crimă barbară. Prin fapta lor vor fi cântat să ucidă scumpele amintiri, cari crescute cu sufletul nostru, luminează ființa noastră ca tot atâtea făclii de pară... Își vor fi ajuns scopul?

Dar nu le-a fost de ajuns acestor indivizi atât, ci în ura lor față de tot, ce-i sfânt au sfărâmat și crucea lui Christos. Aici se zăpăcește mîntea omenească. E prea crudă fapta și prea sălbatică, ca să-i poți da un nume în lumea asta a civilizației. O astfel de orbire de patimi, o astfel de pornire inconștientă nu-și poate afla calificăție în

lumea cultă de azi. Evreii s'au mulțumit pe vremuri, să ucidă pe Christos cel viu, dar de crucea lui nu s'au apropiat, astăzi iată, că nu numai Christos cel viu, ci și crucea lui e sfărâmată în bucăți... Sau poate această cruce a fost zdrobită, fiindcă purtă și numele de crucea lui Iancu? Dar chiar și în acest caz scade oare cu ceva arhipotența atentatului nemaipomenit? Ce vremuri și ce oameni!

Nu știm, cine sunt faptuitorii până acum. Dl deputat Iuliu Maniu a făcut arătare criminată la judecătoria din loc, în care a cerut ca atentatorii să fie urmăriți cu rigoare. Rezultatul? Il așteptăm... Și încă cu răbdare. Țin însă, să amintesc cu satisfacțiune, că însuși mitropolitul Mihali a ieșit la locul unde eră Peatra și și a exprimat îngrijorarea și durerea pentru această îndrăzneală nemaipomenită.

Corresp.

Ședința literară dela seminar.

Ieri, Duminecă după amiază, a avut loc în sala de festivități a seminarului local, prima ședință literară, a societății de lectură, secția pedagogică.

Datorită deosebitei atenții a comitetului care a avut grija ca pe lângă invitația făcută prin ziarul nostru, să facă invitații personale, ședința de ieri a fost izbutită la primul rând prin aceea, că a intrat câteva voci de intelectuali cari, — o notă bună de rândul acesta — nu au ținut să excoizeze prin absență.

Programul variat și priceput întocmit a fost izbutit de-a cel dintâiu până la punctul final.

Începând cu un frumos imn de T. Popovici, executat de corul societății, sub conducerea inteligentă a unui elev pedagog, care merită o felicitare caldă, — ședința s'a deschis cu o cuvântare a dlui profesor Avram Sădean, președintele societății de lectură, vorbind despre importanța școlii și bisericii, dezvoltând pe larg foloasele lor netăgăduite în viața politică, socială și economică a unui popor mai ales, când acel popor e subjugat. Cuvântarea expusă deslușit și limpede a fost ascultată cu luare aminte.

A urmat apoi declamări: »Latina gintă« de V. Alexandri, apasă cu multă simțire de elevul St. A. C. Vulpe din c. IV. »Trei doamne și toți trei« frumoasă poezie a lui Coșbuc, declamată frumos și corect de micuțul elev V. Mangra, din c. I, și »Frații Jleri« de V. Alexandri, din rândurile căreia, elevul Fărcașiu din c. II și-a făcut talmășire patriotică, unei simțiri pline pe svânt.

Dizertația: »Înșuririle personale ale învățătorului,« a elevului Alex. Sala din c. IV, a fost un punct de seamă în program. Foarte inteligent înjghebată, frumos și bine expusă, dl Sala a știut să atragă atenția și celor cător-va nerăbdători, cari la mijlocul programului găseau că e deja cam prea mult.

Ar fi de dorit ca toți cei chemați la dascălie să fi luat notă, punct cu punct de toate cele expuse în dizertația elevului Sala, care în câteva trăsături reușite a schițat chipul învățătorului ideal, dela care ar trebui să pornească adevărata lumină.

După aceea a mai urmat încă trei declamări, — »Nunta Zamferei« de Coșbuc, foarte dragă spusă de elevul G. Olariu din c. III, »Plugul blăstămat« frumoasă poezie a lui Alexandri declamată cu mult foc de elevul Gavril Mihața din c. IV și »Jidanul în rain« de Th. Speranță apasă cu vervă și umor de elevul L. N. Cioban din c. IV.

Imediat după aceasta corul a cântat »Morarul« frumoasă compoziție a măiestrului Chiriac, — care a fost cu entuziam bizată. Deși în număr restrâns, corul elevilor pedagogi se poate socoti bun, foarte bun chiar, posedând câteva voci cari se remarcă.

Și ca sfârșit, vicepreședintele societății, dl P. Ciogradi a încheiat cu câteva cuvinte călduroase mulțumind publicului care a dat obolul său binevoitor, societății de lectură a seminarului.

Noi, felicităm la rândul ne pe dl Ciorogariu directorul seminarului, sub zelouasa conducere a căruia se întocmesc ședințele acestea, cât și pe dl președinte al societății, A. Sădean, împreună cu întregul corp pedagogic care a fost la înălțimea așteptărilor și dela care așteptăm și de aci înainte, mereu lucruri bune.

Și în fine ne bucurăm că Inghetul ce a fost de curând, se vede că prinde bine dispoziția unei atari părți a publicului românesc din Arad, desghetându-i sufleteste în ciuda vremii și în favoarea unei treceri de timp mai inteligentă, stră care ar fi de dorit să se incline cât mai puțin, mai pătruns și mai cu folos.

Sărbătorirea lui dr. St. Ciurcu.

— Apelul românilor din Viena. —

De 40 de ani numele dlui Dr. Sterie N. Ciurcu a stat în fruntea tuturor mișcărilor culturale și politice ale românilor din Viena. Părtaș al zilelor senine, neclintit în vremile de răstribite. Vorba și fapta dlui Dr. Sterie N. Ciurcu au fost întotdeauna directiva vrierilor coloniei române din Viena. Astăzi, când după o viață neobosită implinim 60 de ani, datori suntem să răsplătim după merited vrednicia, și să-i aducem prinosul nostru de stimă și de dragoste. Din incidentul acesta a comitet intim a stabilit următorul program:

Vineri în 27 Noemvrie 1908 st n. la 12 ore p. m. o comisie va transmite iubitorului felicitări românilor din Viena, și va preda o plaquetă comemorativă.

În aceeași zi la 8 ore seara un banchet va fi în sala albă a restaurantului »Riedhof«, VIII. Schloßelgasse 14.

Viena, în Noemvrie 1908. Alexandru Lupu, general I. R., Dr. Lazar Popovici, Dr. Virgil Cioban, Mihai Popovici, arhitect Cesar B. Popovici.

Dela conferința învățătorilor din tractul Aradului.

Conferința de toamnă a învățătorilor arădani, a acestora s'a ținut în școala învățătorului Ioan Vancu din Arad—Șega. Sosind învățătorii din toate comunele tractului, în număr de peste treizeci, s'a adunat la orele 8 dimineața la biserica catedrală. De aici, după »Chemarea duhului sfânt« în frunte cu P. O. domn protopop Vasile Bales și însoțit de d-nii profesori seminariști Avram Sădean, Ștefan Sângioan și Nicolae Mihulin, și de preparanzii de curs IV, au ieșit cu tramvaiul la școala din Șega. Aici ne-a așteptat și binevențat dl I. Vancu ca președintele reuniunii din cercul Arad.

După ce afabila și simpaticea doamnă Mărioara Vancu, ne-a surprins cu un excelent dejun la gal, am intrat în sala de învățământ.

Aici am putut constata, că suntem în școala unui învățător îmbătrânit în școală. Ordine eren plină, copii și copile deștepte și vesele, răspunsuri clare și precise, date cu seninătate; semnele elevii sunt familiarizați cu învățătorul lor.

Ni-s'a ținut prelegere practică cu elevii și exercițiile intuitive și de geografie.

A fost un moment plăcut, când învățătorul, vorbind pe un elev să zică după dânsul: »Apa izvorește din pământ«, — acesta zise: »Apa izvorește din pământ«. Inv.: »N'ai zis bine, zi tu așa cum am zis eu: »Apa izvorește din pământ«. Elevul: »Apa iese din pământ«. Și tot așa a repetat-o a patra și a cincea oară. Ce să-i faci? El a știut că apa iese afară (izbucnește) din pământ și nu se poate împrieteni cu alt termen.

Prelegerea de altfel a fost de model și primit din partea asistenților cu ovații.

După prelegerea aceasta a urmat alta, tot de interesantă și instructivă.

Anume, a făcut un foarte bun serviciu învățătorilor noștri dl profesor preparanzial A. Sădeanu, prelegând cu preparanzii despre »Noțiunile ortografice a limbii române«.

Conferința l-a ascultat cu viu interes și interesăm prin aplauze.

După aceasta ne-a cetit inv. Petru Coljău Măndruloș o dizertațiune bine lucrată despre »Elementele geometrice«. Și aceasta a fost ascultată cu plăcere și răsplătită cu mulțămiri.

Între alte agende ale conferinței s'a primit o mare însuflețire din partea tuturor învățătorilor înființarea școalelor de adulți. Conferința de mâine se va ține la școala din comuna Tomn.

Fiind eshaustate afacerile oficioase ale conferinței, mulțumind cu toții doamnei și dlui Vancu,

pentru ospitalitatea adevărat românească de care ne-au făcut vrednici, ne-am dus în corpore la „prânzul comun“; iar după aceasta fiscare, îmbogățit cu mai multe experiențe s'a futore la ale sale, până la vederea dela *Tornea!* Rip.

Evenimentele din Balcani.

Confederațiunea Balcanică.

În timpul din urmă unele ziare din Turcia și Serbia lansaseră ideea unei confederațiuni balcanice. Ziarul »Tanin« din Constantinopole, într'un număr recent, respinge ideea acestei confederațiuni de oarece, zice dânsul, va fi greu ca statele balcanice să se supună hegemoniei Turciei date fiind aspirațiunile lor separatiste.

Ziarul »Şarv Umet« propune înființarea unui comitet balcanic.

Paterile și agitația din Muntenegru.

Reprezentanții Angliei, Italiei, Germaniei și Rusiei au intervenit pe lângă guvernul din Cetinje să ia măsuri pentru potolirea agitației, care domnește în Muntenegru și să înceteze pregătirile de războiu.

Aceste intervenții au fost făcute în urma intervenției Austro Ungariei.

Cenzura în Serbia.

Comisia de supraveghiere a presei sârbești, care eră repartizată în ministerul de externe a trecut acum sub ministerul de interne. Cu această ocaziune s'a instituit o nouă comisie, care va avea să controleze toate știrile politice din țară și din străinătate, menite a se publica în jurnale, și care nu va lăsa să se strecoare în publicitate nici o știre, ce nu convine guvernului.

Guvernul a suprîmat debitul poștal pentru Bosnia și Herțegovina, pentru ziarul munteșean »Cetinski Vestnik«.

Adresa populației din Sangiac către Francisc Iosif.

Populația Saogiscului Novi-Bazar a luat hotărârea de a trimite împăratului Francisc Iosif o telegramă prin care e mulțămeste pentru altitudinea trupelor austriece față de populația musulmană a sangiacului cu ocazia evacuării. Tot deodată se va cere relințirea consulatului austriac din Plevlje.

Chestia bandelor sârbești.

Guvernul sârbeșc a declarat că toate svornile despre formarea de bande sârbești, cari năvălesc în Bosnia, sunt nefundate. De asemenea declară că prin mobilizarea de trupe Serbia nu are intenția de a turbura liniștea Austriei. De altfel aceste mobilizări au încetat.

Programul Turcilor la conferința europeană.

Programul Porței asupra punctelor ce vor fi discutate la conferința europeană, și care a fost supus la unele modificări din partea Angliei, Rusiei și a Franței este următorul:

1. Recunoașterea Rumeliei Orientale ca stat.
2. Recunoașterea Bulgariei ca stat, și chestia tributului Rumeliei și Bulgariei și partea ce li-se cuvine asupra lor din datoria publică a Turciei.
3. Situația ca stat a Bosniei și a Herțegovinei. Nu se va discuta chestiunea unei indemnități, până când nu se va arăta cauza anexării.
4. Nici o compensație pentru Serbia și Muntenegru care să tindă la anexarea teritoriului turcesc, ori vre-o indemnitate de bani, dar o soluțurare a acestei chestiuni, este de dorit pentru pacea generală.
5. Înlăturarea articolului 23 (Reforme în Tarcia europeană) și 61 (Reforme în Armenia) din tratatul Berlin, ca nefolositoare dela acordarea Constituției.
6. Modificarea capitalațiunilor, mai ales acelea ale funcționarilor străini și ridicarea vămei importului.
7. Contra unei modificări a articolului 29 (Muntenegru) care ar face ca Tarcia să nu fie interesată în această chestiune.

Alianțele dintre Serbia și Turcia.

Cei doi membri ai comisiunii de apărare, Murzi și Stenoevici, trimiși la Constantinopol spre a se pune în înțelegere cu tinerii turci s'au întors în Belgrad, declarând că alianța între Serbia și Tarcia s'a făcut.

Pela sfârșitul lui Noemvrie va sosi la Belgrad o delegație de donăzeci membri, din partea tinerilor turci spre a vizita acest oraș.

Agatha Bârsescu.

Publicăm cu plăcere următorul apel: Acesta este al 25-lea an de când cea mai mare artistă dramatică română, doamna *Agatha Bârsescu-Radovici*, a pășit mai întâiu pe scenă.

După atâția ani de lupte și de succes pe scena germană, ea a revenit la scena românească, cucerind inimile tuturor prin farmecul graiului românesc. Dar puținii dela noi au avut fericirea s'o poată auzi.

Acum, în sfârșit, tocmai în anul jubilar al mării noastre tragediane, pe care Europa întreagă o cunoaște și o admiră, — ni se va da prilejul dorit s'o putem vedea și auzi în mijlocul nostru.

Doamna *Agatha Bârsescu-Radovici* va face un turneu în Ungaria și ni-se va prezenta în rolurile ei de forță, în piesele mari de renume universal, — și ce e mai mult: ea va jucă românește.

Turneul ei artistic se va începe în Brașov, unde va da în zilele de 11/24, 12/25 și 13/26 i. c. 3 reprezentațiuni cu o trupă specială. Va urma apoi în: Sibiu, Făgăraș, Blaj, Abrud, Orăștie, Hațeg, Lipova, Arad, Lugoj, Caransebeș și Oravița, pentru cari orașe are permisiune de a jucă, până la Februrie.

E de datoria noastră să dăm tot sprijinul nostru acestei mare artiste, care ne onorează neamul.

De aceea ne luăm voia a Vă rugă, să binevoiiți a pregăti terenul pentru asigurarea succesului reprezentațiilor din orașul d-voastră: Să vă întrușiți fruntași din localitate, să faceți apel la toți românii din oraș și jur, îndeosebi la intelectualii noștri, domni și doamne, — ca să folosească acest strălucit prilej! Să alerge cu toții; ca să-și nobilizeze sufletele și să-și încălzească inimile la izvorul fermecător al artei dramatice în graiul național și să-și dea tributul lor de recunoștință și admirație către marea artistă a neamului nostru!

Despre timpul, când va sosi celebra artistă la d-voastră, vă vom informa ulterior.

În numele culturii și artei, vă zicem: lucrați, ca toți românii de pe aici să vadă și să aplauzede de doamna *Agatha Bârsescu-Radovici!*

Vă salutăm cu iubire frățească!

Brașov, în 5/18 Noemvrie, 1908. Pentru comitetul societății pentru fond de teatru român:
Virgil Onișiu, v. prezident. *Dr. Iosif Blaga*, secretar.

NOUTĂȚI.

ARAD, 23 Noemvrie n. 1908.

— **Deputatul Vasile Goldiș în comisiunea regnicolară pentru alcoolism.** În sânul ministeriului de interne s'a instituit o comisiune regnicolară cu mențiunea de a studia mijloacele pentru combaterea alcoolismului și a face guvernului în privința aceasta propunerile de lipsă. Afăm, că dl. ministru de interne contele Iuliu Andrassy a numit de membru în această comisiune și pe deputatul național român *Vasile Goldiș*. Comisiunea își va ținea prima ședință la 4 Decemvrie cu următoarea ordine de zi: 1. Repausul de Duminecă a birturilor; — 2. Instrucțiunea antialcoolică; — 3. Înființarea unui sanatoriu pentru alcoolici. — 4. Adunarea datelor statistice referitoare la alcoolism și 5. Oprirea copiilor sub 15 ani dela consumarea beuturilor spirituoase. Suntem informați, că deputatul *Vasile Goldiș* va lua parte la consultările comisiunii și va propune guvernului mai multe dispozițiuni pentru limitarea năpastei alcoolismului, de care suferă foarte mult și poporul nostru.

— **Promoție.** În ziua de 21 c. a fost promovată la universitatea din Budapesta, doctor în medicină dl. *G. Crăciun*. Il felicităm!

— **Sfințire de episcop în Viena.** Abia acum se va întregi vâduvital secan al eparhiei Cattaro, după episcopul *Petranovic*. Nou alesul episcop

este *Jovic*. Sfințirea s'a făcut în biserica sfintei Treimi din Viena I. Fleischmarkt 13. Actul sfințirii s'a făcut de către: Archiepiscopul și Mitropolitul Bucovinei și Dalmației I. P. S. *Dr. Vladimir de Repta* împreună cu episcopul din Zorra renumitul canonist al bis. ortodoxe P. S. *Dr. Nicodim Milaș*, asistați de: consilierul consistorial din Cernăuți și protopresbiter stavrofor *Dionisie Bejan*; prof. dela facultatea teologică din Cernăuți și protopresbiter stavrofor *Constantin Popovici*, arhimandritul bis. grecești de aici *Dr. Meletios Apostolopoulos*, protopresbiterul stavrofor al bis. sârbești de aici *V. Missic*, preotul militar și profesor catichet al școlilor de cădeți *Dr. Virgil Cioban* și 2 diaconi unul din Cernăuți și unul din Cattaro.

— **Școală cu analfabeții.** Comitetul parohial gr. or. rom. din Bălania, în ședința sa de Sâmbătă, 21 Noemvrie, a hotărât unanim deschiderea școlii de adulți. Va propune învățătorul *Gh. Popovici*.

— **Csârdasul din Făgăraș.** Ni-se scrie: La rectificarea publicată referitor la „Csârdas în costume românești“, vă rog, să binevoiiți, a da loc următoarelor reflexiuni: Țin, a constata, că la petrecerea aranjată sub firma „Crucea roșie“ cu pretext filantropic, însă faptice cu scopul ascuns, de a demonstra — cei din fruntea comitatului, — că în ciuda referințelor și stărilor politice reale și defavorabile românilor, totuși românii sunt gata totdeauna, a face garda piecată a acelor, cari nu au pentru ei, decât ură și perzecuție pe toate terenurile vieții românești.

Am fost deci și sunt de firma convingere, care o împărtășesc și alți bărbați fruntași români din părțile acestea, că la acel „picnic“ nu au avut ca căută reușirile femeilor române gr. or. și gr. cat. ca atari și nu a avut loc și nici potriveală costumului românesc.

Deci țin de o greșală, nu numai jucarea „csârdasului“ în frumosul nostru costum național, ceea ce înasși stimtele domnișoare adevărate, că de fapt s'a întâmplat, — coned numai din partea unei domnișoare — dar înasși prezentarea la aceea petrecere în costum național.

Dovadă eclatantă, că cele scrise de mine sunt expresiunea sentimentului și opiniunii generale de aici, este neparticiparea „spontaneă“ a majorității covârșitoare a familiilor române din Făgăraș și jur.

B. I.

— **Senzaționale descoperiri la arsenalul din Belgrad.** Cu ocazia unei inspecții la magazinele arsenalului din Belgrad s'a constatat că întreg materialul de războiu de care dispune Serbia este de cea mai proastă calitate și într'un caz de războiu nu poate fi întrebuintat. Această descoperire făcută abia acum a produs mare consternare în cercurile militare.

Praful de pușcă și în genere toate materiile explozibile au fost comandate dela o fabrică din Germania. Înselătoria s'a făcut cu știrea ofițerilor trimși să ia în primire comanda. Unul dintre reușiți e și *Damian Vlăcl*, care și-a făcut o avere frumoasă în urma astor fel de operațiuni.

— **Arta și estetica în Belgia.** E într'adevăr nimitoare atențiunea pe care Belgia o dă educațiunii estetice și cultului frumuseților artistice și naturale. Să fie oare o dorință a belgienilor de a desminși cu tot dinadinsul, unele acuzări și cam riscate ale lui *Mirabeau* și compania? Adevărul e că din Bruxelles, — care are norocul să aibă în capul primăriei pe *Buls* „un luminat spirit de artist“ — ne vin programele diferitelor expozițiuni ce vor avea loc în acest oraș în 1910, programe în cari partea artistică are un loc principal — dacă nu chiar cel dintâi. Așa, în primul congres internațional al științelor administrative, cu ocaziunea discuției asupra serviciilor administrative în orașe și în comune, congresiștii se vor ocupa în primul rând de mijloacele pentru înfrumusețarea stradelor și pentru conservarea monumentelor publice precum și despre estetica orașelor în general. La rândul său primul congres al Asociațiunii agricole și al Demografiei rurale se va deschide cu o discuție asupra esteticii satelor și a comunelor. În sfârșit al III-lea congres asupra educației familiare va pune în discuțiune chestiunea privitoare la educațiunea estetică în școală și afară din școală.

— **Necrolog.** Văduva *Anghelina Popovici* cu inima frântă de durere vestește încetarea din viață a neuitatei ei mătușe *Ecaterina Căciulescu* văduvă de protopop, întâmplată după grele

suferințe la 21 Noemvrie n. a. c. la ora 3 din zi. A trăi 61 de ani. Rămășițele pământești ale decedatei se vor așeza spre veșnică odihnă în cripta familiară Luni la 23 Noemvrie n. a. c. la 2 ore după amiază. — Caransebeș la 22 Noemvrie n. 1908. Fie-l țărina ușoară.

— **Dela Academia franceză.** De abia a fost îngropat Victorien Sardou, și iată deschisă chestiunea: cine-i va succeda la Academie?

După câte spun ziarurile franceze nu va fi ales în locul său un autor dramatic. Academicianii francezi socotesc că teatru e suficient reprezentat prin dnl Edmond Rostand, Paul Hervieu, Henri Lavedan, Maurice Donnay, Jean Richepin și succesorul lui Ludovic Halevy, care va fi unul din următorii candidați la fotoliul acestuia: Georges de Porto-Riche, Brioux sau Alfred Capus. De aceea e vorba ca fotoliul lui Sardou să fie atribuit unui profesor universitar. Se vorbește de dl Boutroux.

Dar e locul să constatăm dacă arta dramatică are reprezentanți atât de străluciți în rândurile nemuritorilor, apoi poezia e sacrificată cu totul.

Sunt poeți dramatici ca dnii Rosand sau Richepin, dar dela moartea lui J. Maria de Heredia și a lui Sully Prud'homme nu e, la dreptul vorbind, un poet, care să fie numai poet.

— **Mari inundată în Italia.** Câmpurile din jurul localităților Noto și Rosolito sunt în parte inundate. Pagubele sunt considerabile. O casă s'a prăbușit îngropând sub dărâmături 5 țărani, 3 cadavre au fost scoase.

La Riposto sunt mari pagube din cauza furtunii, la Giarre număratoase case au suferit stricăciuni; multe s'au prăbușit, sunt doi morți și răniți.

La Riposto s'au prăbușit 20 case. Sunt 2 morți. 20 bărci s'au aflat fără echipaj, echipajul perind.

Știrile din Giardini și Tavrinnina vestesc că s'au prăbușit acolo număratoase case. Sunt doi morți.

O plcăle torrențială cade fără încetare de 28 ore.

— **Manuscrise prețioase.** Un savant rus, dl Vladimir Benevitch, a descoperit câteva manuscrise grecești foarte prețioase cari aruncă o lumină adevărată asupra unor puncte obscure încă din istoria Bizanțului.

Aceste manuscrise conțin număratoase ilustrațiuni în cinabru, printre cari și mai multe portrete de împărați greci, foarte bine conservate. Savantul rus a mai descoperit diferite lucrări de natură a mari noțiunile pe cari le avem asupra vechiului drept grecesc și chiar asupra istoriei și a arheologiei.

X **Nu crede,** că dacă ești bolnav, răul trece de sine, trebuie curat imediat, căci o boală neglijată e un rău îndoit. — Tusea, duerea de piept, oboseala, poate fi presemnele și cauzele boalelor de plămâni: de aceea, dacă ai asemenea simptome nu mai așteptă, ci procură imediat veritabilul sirop de miere de tel (Hársfamészöp), a lui Örkény, care alină tusea, disolvă flegma, face să înceieze asudările de noapte, îmbunătățește apetitul, îngrașe, ușurează respirația, face să dispară insomnia și împiedică dezvoltarea răului. O sticlă de probă 3 coroane, o sticlă mare 5 coroane, dacă le comandați să adresați scrisoarea sau mandatul la farmacia «Apostol» Budapesta, József-körút 64. Depot 85 sz.

x **Mulțumită.** Subscrisul vă rog să-mi trimiteți 10 sticle de picături de Svedia (Schwedische Tropfen) cu câte 1 cor., prin cari mi-s'a vindecat boala mea cronică, și vă rog totodată, deoarece aceste picături nu numai mie mi-au folosit, ci și altora, cărcra i-le-am recomandat, să vă exprime cele mai adânci mulțumiri. Alois Burjo k. k. postenfihrer, Unter-Sucher. A se procura cu rambursă dela fabricant S. Mittelbach, farmacia și drogueria Salvator, Zagrab.

x **Nici un gospodar** care dorește să cumpere treerătoare cu motor de benzină să nu neglije de a se adresa cerând sfaturi bune și spe-

ciale dela Kállay Lajos, motorgyára, Budapest VI Gyár-u. 50. sz. Adevăratele motoare cu benzină ale lui Kállay Lajos lucrează ori-unde, deci și între case acoperite cu paie, Funcționează cu o simplitate uimitoare.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de lacredere la urmașii lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor instituite, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristalate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Felurimi.

Rider Haggard și Reincarnațiunea. Scriitorii englezi, mai mistici decât colegii lor de pe continent, se ocupă aproape toți de ce se petrece dincolo de viață și chiar Rider Haggard, marele romancier, a voit să-și spuie părerea asupra acestui lucru în „Cassel's Magazine“. El crede că mai există o lume în afară de a noastră și că toți, sau cea mai mare parte din cei cari trăiesc azi au mai trăit împreună într'o altă lume misterioasă și că trebuie să treacă în altă viață după moarte.

„Eu sunt convins — spune Haggard — că viața pe care o trăim azi e partea cea mai stupidă și mai trivială din existența noastră multiformă!“

Cu această ocaziune celebrul scriitor englez vorbește și de viața sa actuală, arătând cât și cum lucrează. Mai toate operele sale le-a scris iarna. De obiceiul ei scrie mai întâiu subiectul în trăsături generale și treptat dezvoltă fiecare parte din subiect ținându-se foarte strict de schema primitivă.

Cartea sa cea mai celebră, „She“, a scris'o în șase săptămâni.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Calvarul „Luptei“. Curia a întârit azi mensturoasa sentință a curții cu juri din Budapesta, prin care fostul redactor responsabil al ziarului „Lupta“, dnul Macrea, este osândit la 28 luni temniță și 5200 coroane pedeapsă în bani. Osândă aceasta e o barbară lovitură pentru confratele din Budapesta, care din pricina nesfârșitelor prigoniri ce îndură, a fost nevoit, nu de mult, să-și mărginească apariția la 5 numere pe săptămână.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 23 Noemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	25 56	25 58
Săcară pe Oct.	21 48	21 50
Cucuruz pe Malu	15 08	15 10
Ovăș pe Aprilie	17 14	17 16

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următor

Grâu nou		
De Tisa	—	25 K. 15—26 K. 20 III
Din comitatul Albai	—	24 » 95—25 » 90 »
De Pesta	—	25 » 05—26 » — »
Bănățesc	—	25 » 10—26 » — »
De Bacica	—	25 » 15—26 » 15 »
Săcară	—	20 » 15—20 » 30 »

BIBLIOGRAFIE.

A apărut „Contagiumi venerice, profilactica și vindecarea lor“ de Dr. Enea Nicola. Prețul 1.50 cor. și se capătă și la librăria »Tribuna«.

În editura I. Drotleff, Sibiu a apărut Nr. 1 din Biblioteca meseriașului »Unelele de mână« dela lemnărit de I. Apolzan. Prețul 40 fil. 45 bani.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței înțepesimea tinereții, împiedică formarea creștelor, face să dispară imediat păstăurile, petele de față și tot felul de neînfrățenți ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de orla „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 30 fil. Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedică formarea măreței, întărește rădăcinile bolnav ale părului. Prețul 1 cor. 30 fil.

„Buzodol“ contra asudărilor plătorelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit în fabricant. Comanda de din provinciile se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se scotește în posesia și poșta.

In atențiunea dlor preoți!

A apărut:

„Pareneze“.

Cuvântări ocazionale și funebre

pentru toate ocaziunile ce obvin în oficial pastoral al preotului.

De Pr. D. Voniga.

Lucrare aprobată și unică în literatură noastră pastorală.

Publicată cu binecuvântare arhierescă.

Volumul I. Ediția II-a

cuprinde o mulțime de cuvântări potrivite tuturor împrejurărilor, ocaziunilor și evenimentelor extraordinare ce obvin în viața creștinului și în oficial pastoral al preotului. —

Opul se poate procura cu preț de 4 cor. 20 fil. la autor în Gylok (Temes) și la toate librăriile românești, precum și la administrația ziarului „Tribuna“.

Poșta Redacției.

Dnii Dr. Dimitrie Lascu. Rău ai făcut că ai început să polemizezi: Este un distins naționalist cel care publicase în »Tribuna« epistola.

Brad. Așa am decis, ca afacerile de felul acesta să le lăsăm în discuția forului competent. Nu pierde nimeni așteptând. Acolo să se facă întâiu lumină. Salut!

Brașov. Scrieți-le toate în protestul ce veți înainta la congres. Păcătoșii acolo trebuie să-și pedepsă.

Poșta Administrației.

N. Aron. Brașov. De aici s'a expedit regulat.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Niclin.

Copii întarcați

să îngrașe repede, se fac voinici și tumeni dacă consumă nutritive Emulsiunea SCOTT.

Copii preferă și mistuie ușor

Doctorii și moașele recomandă pe tot rotogolul pământului

Emulsiunea Scott,

căci cunosc rezultatele excelent produse de Emulsiunea SCOTT.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul.

Un candidat de avocat cu praxă

află aplicare imediat în cancelaria subscrisului.

Puj, 19 Nov. 1908.

Dr. Toma Ienciu

adv., Puj (com. Hunyad).

Farmacia „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Buzodol, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sigur, fabricate în laboratorul cosmetic și cosmeticilor din Budapesta „Elisabeta“.

Lemle József, farmaceut.

Se caută

un conducător tipograf

dela care se recere cunoașterea deplină a limbii române, maghiare și germane, precum și la calcularea prețurilor pentru lucrările tipografice.

Reflectanții să comunice și condițiile la administrația »Tribunei«.

Un candidat de avocat

cu praxă

afă aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinerváralja.

Facem pe toți atenți,

dacă tușese, sunt răgușiți, au flegmă, n'au apetit, dacă asudă noaptea și se simte slab, obosit, sau dacă observă aceste simptome la unul din membri familiei să-și comande imediat

Sirupul de miere de tei al lui Örkény și să împiedece estinderea răului.

Sirupul de miere de tei al lui Örkény întrece toate medicamentele analoage, alină tușea, face să înceteze scuiparea de sânge, disolvă eselenț flegma, îmbunătățește apetitul și face să înceteze asudările neplăcute de noapte. La expoziția engleză a fost distins cu medalia de aur. O sticlă de probă 3 cor., o sticlă mare 5 cor. și 3 sticle mari porto franco 15 cor. O trimite cu rambursă sau după anticiparea sumei fabricantului

Farmacia „APOSTOL” a lui ÖRKÉNY
Budapest, József-körút 64 (Depot 85).

Vânzare de altoi de viță.

Cine vrea să struguri frumoși și sănătoși să se adreseze cu încredere către **VITYÉ MIKLÓS** la firma de viță de vie condusă cu multă conștiință în

— **Ös-Csanád**, — (com. Torontal) unde se găsesc cele mai variate altoaie de calitate I-a, soiuri de viță de vie pentru vin și struguri de conservat, precum și viță americană, netedă și cu rădăcini deasemenea se găsesc vițe de rangul II

cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioscuri. Preț curent trimitem gratis și franco.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm una singură:

Tomafő Id, (up. Szécsisziget, com. Zala) 1907 Sept. 30
Cele 800 de altoaie cu rădăcini comandate de la Dia au dat un rezultat foarte bun. Nici unul nu s'a uscat ci au crescut așa de lungi că au trecut de un par de 2 m. și a trebuit să tai din ei; soiurile sunt distinxe. Voi recomanda bucuros din ele prietenilor și cunșcuților și te rog să-mi trimiți un catalog privitor la soiuri și prețuri. Cu stimă Andrei Hajdu.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, au strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

HAMMER VILMOS

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistriilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra asudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Spirit de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghieri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătători depărtează repede bătătura, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut »Salvator«.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.
Zagrab
(Croatia).

Marele magazin de piele și necesare pentru ghețe, a lui

Zucker Gyula

Temesvár-Belváros, Jenőherceg-ut 7.

Chevreaux: fabricație americană și franceză negru și în toate colorile. — Piele de vitel: Box-Calf, negru și colorat. »Gallum« adevărat american, neted și dungat de Box-Calf îngrășat german pentru cisme.

Piele de mobile fabricat belgian și holandez în toate colorile și calitățile. — Piele de compactor. Chamols: (piele de căprioară) pentru curățit, în toate mărimile.

Calapoade de ghețe. Tocuri de gumă: veritabile rusești și englezești, rotunde și în toate formele tocurilor în toate mărimile. Cremă și lack de ghețe. Săpun pentru șiaură.

Depozit permanent în fabricații indigene, tălpi germane și tălpi belgiane.

Invenție nouă! Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuințare în economie și acasă **macină excelent** orzul, cucuruzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și de trifoi, de mănăst cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașine.

:: ORADEA-MARE ::
(Nagyvárad Vilanytelep mellet)

BENYOVSZKY L. ARNOLD

fabricant de instrumente muzicale.
SZÁSZRÉGEN.

Isi recomandă **VIOLINELE** fabricație proprie — precum și alte instrumente, așa **INSTRUMENTE - DE SUFLARE -** din lemn și alamă, **harmonice, flășinetă, fluer ocarine, citere, — cimbale. —**

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrare artistică. Reparare de orgă mare, harmonium și gramofone.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

și-a pus în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Venetia. Lustruiri — — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

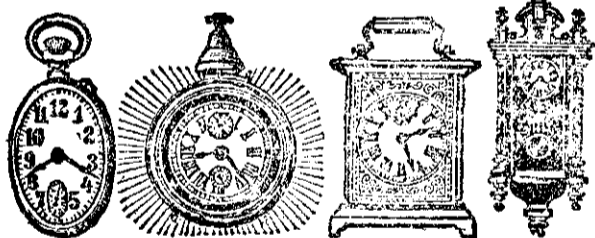
Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
» » box » » . . .	K 11.—
» » șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10.50
» » » » » cu șirete . . .	K 9.50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6.80
Ghete de copii dela	K 3.—

Material de I-a clasă.

Cum să vă dovedesc

ciasornicele date mie vor fi reparate punctual! Cel mai simplu mod de a trimite ciasornicele stricate pe postă. —

Neu Vilmos

clasiornicar și glovaerģiu

Seghedin

Lauden u. 24

Unde se repară ciasornicele în mod

special, rompt cu garanție de 3 ani și prețuri favorabile.

Ține în deposit ciasornice de buzunar, pendole și ciasornice cu alarmă, precum și bijuterii și obiecte de argint de China, cu prețurile cele mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de argint cu prețurile cele mai mari sau le schimbă cu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează cu mare îngrijire.

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se estuesc imediat și se trimit cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —
Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire.

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și stră.

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătreaței a căderii părului și în contra cărunțirii.

Telefon 149.

Telefon 149.

Telegram adr.: Lászlóczki, hentes.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că în

fabrica noastră de cârnățarie

veche de 42 de ani

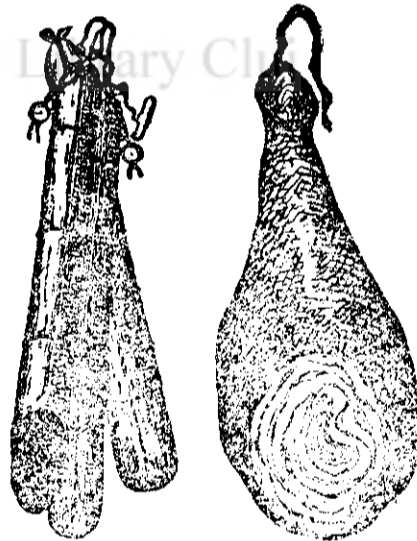
am introdus instalație electrică conform recerinelor moderne și am instalat mașinile cele mai nouă și mai moderne cu cari pregătim în cea mai mare curățenie tot felul de articole de cârnățarie

precum: șuncă (jambon), slănină fină (Kaiserfleisch) cu aiu cârnați și alte cârnățării. Primim și executăm punctual comenzi, atât loco cât și în provincie. — Tot la fabrica asta se găsește și slănină albă și afumată precum și untură (de casă) topită.

Cu stimă:

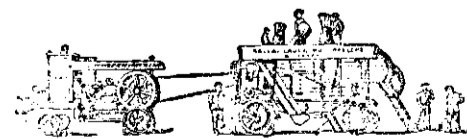
Frații Lászlóczki Kolozsvár

Mátyás király-tér 23.
Fabrica: în strada Kádár nr. 7.

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904

Kállai Lajos fabricant de motoare.
BUDAPEST, VI. Gyár utca 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicări despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Primul salon de corsete în Sibiu
Premiat. Premiata.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante dușă mastă
Depositar bine asortat
 în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fașon particular totdeauna în rezervă.
 Cu stimă.
J. Oschanitzky,
 Bretterpromenade Palais Habermann.
 Fașon bun.
 Prețuri reale.

SZABÓ SÁNDOR

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

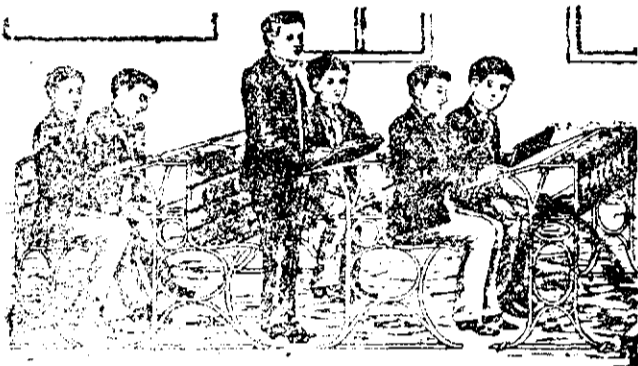
SZATMÁR, Báthory-utca 18. sz.

Face cu prețuri moderate:

iconostasuri,
altare,
amvoane,
jertvonicuri;

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertvonicelor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

Dinsticțiunea muncii mele se adevărește prin multele scrisori de mulțumire, pe cari le am la mână; ca aceea a parohiei din Veresmart și Magyarokonyát.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci igienice de școală
 și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

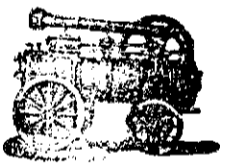
—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

GEYER HENRIK

Fabrică de tavane trestii, în stalată cu mașini.

UJVIDÉK, str. Petőfi nr. 98.

Recomandă în atențiunea arhitecților precum și în a publicului doritor de construcții fabricatele sale brevetate de **tavane de trestii** lucrute cu mașina. Fabrică: trestii de bolți de ori-ce lungime și de ori-ce soi, **cojite sau necojite**, precum și **paravane și îngrădiri** pentru grădini și pentru procători de cărămizi, împletituri dese de trestii pentru îngrădirea pomilor și a strugurilor. — **Furnisează mașini pentru orice fel de lucrări de trestii.** — Împletiturile mele de trestii sunt cele mai bune și executate în mod solid și nu se pot confunda cu alte mărfuri inferioare.

Hegyi János

atelier de lăcătușerie și reparații
 : de mașini în Nagyenyed. :

Execută orice lucrări de lăcătușerie artistică, la construcții de ciădiri și la mașini, precum zăbrele de fer, uși de fer, ferării la construcții, apoi instalații de sonerii electrice, de telefoane și de paratrăsnete, execută orice reparații la mașini de cusut și la biciclete și le furnizează în prețurile originale ale fabricii, :

în sfârșit orice feluri de trilerătoare cu aburi, motoare, pompe și fântâni cu pompe, atât reparații exacte cât și furnituri de mașini și unelte agricole cu prețuri originale.

Recomand publicului agricultor plugurile mele cu cap de oțel și grapele mele de fer executate în atelierul meu propriu. Servesc gratis devizuri (proiecte de cheleteli), atingătoare de branșa mea. R g prețiosul sprigla al onoratului public.

Credeți-mă

ca lucrați în interesul propriu dacă nu dați instrumentele să se repare în Timișoara sau Seghedin.

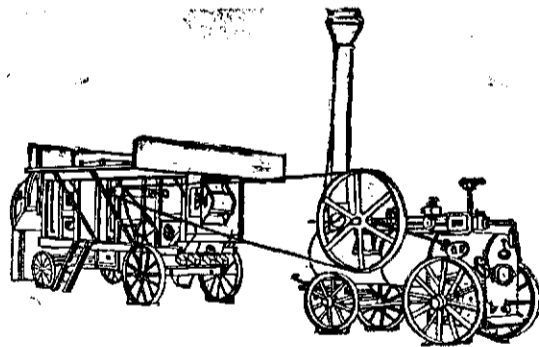
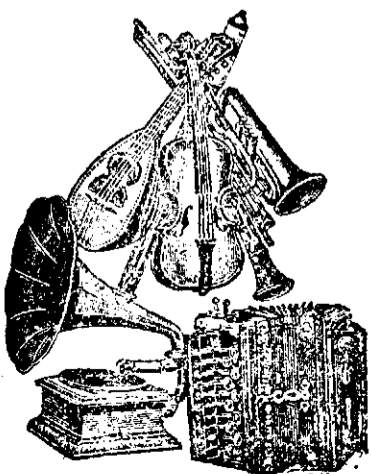
Căci în Chichinda mare (Nagy-Kikinda) str. Sándor-Főherceg. În atelierul meu de instrumente muzicale

provazut cu puteri de muncă specifice se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaipomenit de ieftine. Țin în depozit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramofone, precum și plăci de gramofone. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comanda din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea.

Cu deosebită stimă :

ANTONIU KELEMEN fabricant de instr. muzicale.

Turnătorie de fer și metale după modele proprii sau trimise cu preț eștin.

Fabrică de mașini și mori.

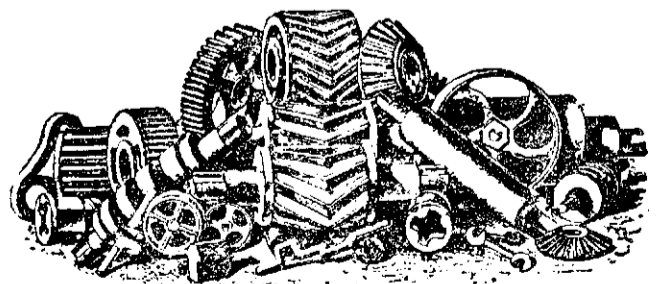
Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

Primește tot felul de reparații, cari s țin de branșa mașinăriiilor așa d. e. mașinile agricole, mașini pentru arderea spiritului, fabrici

de bere și fabrici de cărămizi se repară pe lângă garanție, repede și eștin. — Fabricare și reparare de cazane. Montarea transmisiunilor noi, cu aparat în formă de roată sau glob, în toate mărimile.

Cisălarea cilindrelor de mori și despărțirea după mașinile sistemul cel mai nou, repede și eștin.

**In atențiunea ne-
gusturilor de fer
și a curelarilor!!**

Prima turnătorie de aramă, bronz, metal,
pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né
PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

Recomandă
fabricațiunile de fer pentru mobile
turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede
pe lângă prețuri moderate.

Johann Nedits

ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.
Versecz, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete, **Cântare,**
Fântâni, **Pumpe,**

Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.
Conducte de cauciuc, și
Gramofone,
cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi executa-
te cât se
poate de
bine. - - -

Prin reclamă la progres!

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn
din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

BODICS SÁNDOR,
turnătorie de clopote și ceasornice de turn
BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte
CIASURI de TURN

pentru biserici, primării, castele,
școli și fabrici, cari cu construcție
perfectă și nouă de tot și în pre-
lucrare solidă. — Afară de aceia
atrage luarea aminte a onorațiilor preoți și a ono-
ratorilor comitete bisericesti asupra

MAREI TURNATORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acor-
duri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi;
afară de aceasta se repară ciasurile de turn pe
lângă chezașie. — Onoratele comitete și pleba-
nile precum și curatorii primesc avantajul de a
plăti în rate. Servesc, la dorință, cu budget, gratis.

Grosz Nagy Ferencz,
farmacia : : Debreczen : : farmacia : :
clat : : «Arany egyszaru»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Kiraly Balzsam) al căui efect vindecator
e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65
Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65
Cor. cu îndrumare, porto-fraco ca ram-
bursă. Patentat, în nenumerate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

**Medicament
pentru vâpsirea
părului.**

În culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, cu părul sau mișca-
rea o nu să albă cuboaze ce o storește. Nu înd-
rește părul. O sticlă cu medicament pentru ori-
și ce culoare 4 cor.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG
cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neamsuroasă. Efec-
tul se vede foarte lute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poștă
se triuit numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.